

omnes cum S. Th. ex. c. *Licet* 18. de Reg. Graviter autem peccaret Superior, si absque justa causa facultatem denegaret, ut docet Suar. T. 4. de Rel. Tract. 8. lib. 3. cap. 10. Causae autem justae id negandi tres afferuntur in laudato cap. *Licet*. 1. Si subditus ex temeritate, vel levitate vellet transire: 2. si transitus redundet in *jacturam* sui ordinis, scilicet specialem, non vero generalem, et communem, quae ex privatione viri boni, et Religiosi pateretur: 3. si ex transitu ordo ille gravem injuriam pateretur, ac dedecus. Extat autem praeceptum Urbani VIII. ut *non permittantur transire, nisi constiterit eam Religionem paratam esse cum recipere*. Si vero, facultate non petita, transeat, et profiteatur, valida est professio, cum nullo jure irritetur, et ipse transitus de jure naturae valeat, cum sit commutatio in melius. Ita Suarez, Salmant. alii contra nonnullos alios.

35. Nota, tam Clericos, quam Parochos posse Religionem ingredi, etiam contradicente Episcopo. Quod ad Parochos affinet, constat ex c. *duo sunt* l. 19. q. 2. ubi Urbanus II. ad Rufinum id expresse declarat; atque id tanquam certum tuetur D. Th. 2. 2. q. 189. ar. 4. Vide Bullam Ben. XIV. incipientem. *Ex qua dilectus*, in qua postquam doctrinam hanc tradidit, monet tamen Parocho incumbere *non tam officio, et honestate*, verba ipsius sunt, *quam naturali legis praecepto*; Episcopum certiore facere, ne grex sine custode deseratur. Insuper declarat, Beneficium non vacare, nisi post professionem, atque idem statuit de omnibus aliis Beneficiariis. Isti autem, et Clerici non curati ex officio tantum, et honestate quadam tenentur monere Episcopum, sed non peccant, si ob metum, et reverentiam id omittant, nec possunt impediri ab Episcopis ex Cone. Tolet. IV. nisi in aliqua hypothesis, in qua Ecclesia sua gravem *jacturam* pateretur, ut ait Innoc. IV. in cap. *Licet* de Regul. Episco-

pi non possunt ad Religionem transire, nisi ex dispensatione Papae, et ex causis, quae habentur in c. de *Renunc.*

36. *Quaes.* 7. Ad quid teneantur Religiosi ejeti, et fugitivi? R. Religiosi solemniter professi non possunt e Religione expelli, nisi sint incorrigibiles, ut declaravit Urbanus VIII. Tales autem non censentur, nisi unius anni jejunio, et poenitentia in carcere sint probati. Moniales vero perpetuo potius carceri mancipandas, quam ejiciendas, monet Sanctius. Jam vero Professus ob culpam ex ordine suo dimissus, manet religiosus, votisque adstrictus, ita ut rerum usum, et administrationem sibi vindicare possint, non autem dominium. Liber tamen est ab Officio Divino, nisi sit initiatus Sacris, et ab aliis regulis, et Vigiliis Ordinis, quae non pertinent ad substantiam trium votorum. Tenetur etiam vitam suam ita corrigere, ut possit iterum recipi in suum Ordinem, nisi velit ad alium transire, etiam laxiorem. Utrum autem Religio debeat eos emendatos iterum admittere. dubitatur a TT. Certe fugitivos, et Apostatas tenentur Praefati requirere, si absque gravi Ordinis detrimento possint, nec omnino incorrigibiles videantur.

TRACTATUS II.

DE STATU CLERICORUM.

Clerici vocantur omnes, qui Sacris Ordinibus, vel prima saltem tonsura sunt initiati. De quorum obligationibus cum multa dicta sint hactenus, alia in aliis peculiaribus Tractatibus dicenda sint; ne actum iterum agamus; sermo in hoc loco nobis erit 1. de Be-

Beneficio Ecclesiastico: 2. de horis Canicis: 3. de aliis nonnullis Clericorum obligationibus.

CAPUT I.

De Beneficio Ecclesiastico.

1. *Quaest. 1.* Quid, et quotuplex sit Beneficium Ecclesiasticum? R. Beneficium Ecclesiasticum est jus perpetuum, auctoritate Ecclesiae constitutum, percipiendi fructus ex bonis Ecclesiae propter officium aliquod spirituale. Unde in Beneficio duo sunt jura distinguenda: alterum spirituale, scilicet potestas exercendi munus spirituale; alterum temporale, nempe percipiendi redditus Ecclesiasticos, quod tamen fundatur in officio spirituali, eique est annexum. Porro Beneficium aliud est saeculare, aliud regulare. 1. Est institutum pro saecularibus, secundum pro regularibus, nec sine dispensatione saeculare potest conferri Regularibus, aut e contrario. Beneficium autem omne praesumitur saeculare, nisi probetur esse regulare vel ex prima sui institutione, vel ex pacifica possessione 40. annorum.

2. Rursus Beneficium aliud est *duplex*, aliud *simplex*. Duplex est, quod annexam habet administrationem, vel jurisdictionem, vel dignitatem, vel curam animarum, ut Episcopatus, Praepositura, Decanatus, Archidiaconatus, Abbatia, Parochiale Beneficium, et similia. *Simplex* dicitur, quod nullam habet obligationem nisi obeundi Divina Officia, ut Canonicatus, Capellaniae, cet.

3. *Quaest. 2.* Quot modis acquiruntur Beneficia, et quinam sint eorum collatores? R. Triplici modo acquiri possunt. 1. Per *electionem*: Cum per suffragia eligitur vir idoneus; aut ab Electoribus postulatur, vel obsecratur Superior ut admittatur aliquis, qui jure non erat capax, dicitur *postulatio*. 2. Per

praesentationem Patroni praeviam, et institutionem postea factam a Prelato Ecclesiae in persona idonea per quam institutionem acquiritur *jus in re* ad Beneficium; nam praesentatio solum dat jus ad rem, ita ut Beneficium alteri conferri nequeat: 3. per *collationem liberam*, quando Beneficium non subest juri patroni, sed solo jure Praelati confertur. Atque ex triplici hac ratione conferendi Beneficia, ista dividi solent in *electiva, patronata, et libera*.

4. *Quaest. 3.* Quid est jus patronatus, et quando fieri debeat praesentatio? R. Jus patronatus est potestas praesentandi ad Beneficia Ecclesiastica, estque duplex, scilicet patronatus *Ecclesiasticus*, qui alicui convenit ex aliquo titulo Ecclesiastico; et *laicus*, quia ex bonis patrimonialibus Ecclesiam fundavit, vel dotavit, vel erexit. Si patronatus sit laicus, praesentatio fieri debet intra quatuor menses, ex *c. Quoniam de jure patr.* si Ecclesiasticus, intra sex *c. unico.* Si mixtus, etiam intra sex, intra quos nisi fiat praesentatio, beneficium fit liberum, et tunc pertinet ad eum, ad quem spectat instituere praesentatum. Tempus autem praesentationis, non currit, si de jure patronatus sit lis inter Episcopum, et Patronum, vel inter ipsos praesentatos. Secus autem si lis sit inter patronos ipsos ex *c. Quoniam.* Episcopus autem, ut notant Salm. potest designatum tempus per alios sex menses prorogare, sed non ultra. Quod si patronus, qui primo unum praesentavit, facti poenitens alium praesentet, si patronatus laicus sit, instituere Praelatus poterit quem maluerit; si vero sit Ecclesiasticus, prior tempore erit potior jure ex *c. cum auct.* Si autem ex duobus patronis alter Petrum, v. g. alter Joannem praesentet, potest collator conferre, cui maluerit, si sint aequae digni; imo et tertio conferre poterit. Denique si multi Patroni inter se discordes sint, is instituendus, in quem plures conveniunt.

5. *Quaest. 4.* An beneficia necessario conferenda sint dignioribus? R. I. Mortale peccatum est, praesentare, eligere, aut conferre beneficium etiam simplex indigno, dum dignus haberi potest. Ita DD. omnes, qui indignum vocant eum, qui ineptus est ad officium suum praestandum, aut censetur inutilis futurus Ecclesiae. Probatur ex Conc. Lat. IV. c. *grave*, dicente: *Præcipimus, ut prætermisissis indignis, idoneos assumat, qui Deo, et Ecclesiae velint gratum impendere famulatum.* Et confirmatur ex Trid. Sess. 7. c. 3. Ratio autem evidens petenda est ex damno, quod Ecclesiae oriretur, si indigni eligerentur ad Beneficia, etiam inferiora.

6. R. 2. Certum est ad Beneficia curata, et ad Episcopatus eligendos esse digniores. Constat ex C. Lat. III. c. 16. praecipiente; *ut ille præficiatur Ecclesiae, qui majoribus jvatur meritis.* Et ex Trid. Sess. 24. c. 1. declarante, *alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, et Ecclesiae magis utiles ipsi judicaverint, cet.* Innoc. autem IV. damnavit hanc propositionem: *Cum dicit Concilium Tridentinum, alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, et Ecclesiae magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent; Concilio vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare vel le, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo; vel secundo locutione minus propria ponit dignioris, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus.* Ratio autem desumitur ex utilitate Ecclesiae, ad quam instituta sunt ea Beneficia, cui multum detrahunt, qui praetermittunt digniores. Major autem dignitas petenda est ex majori utilitate Ecclesiae, ut ex verbis ipsis Tridentini colligitur.

7. Quod vero dictum est de electione ad Beneficia, curam animarum habentia, dictum etiam volo de

praesentatione, ita ut Patroni peccent mortaliter, si minus dignos praesentent, posthabitis dignioribus, cum Trid. loquatur de omnibus promoventibus, atque eadem sit ratio pro omnibus. Idem est affirmandum de Praelatis Regularibus, quicquid nonnulli in contrarium asserant; Praelati enim Regulares erga Subditos suos eadem officia praestant, quae Parochi, et Episcopi erga fideles, quod spectat ad salutem animarum.

8. R. 3. Ad Beneficia simplicia non solum digni eligendi sunt, sed etiam digniores, idque sub gravi obligatione. Ita communior sententia, et probabilior; quia ut ait S. Th. 2. 2. q. 63. *Praelatus Ecclesiasticus non est dominus (Beneficiorum) ut ea possit dare pro libito, sed dispensator.* Debet igitur ea distribuere pro ratione meritorum; atque ita exigit utilitas Ecclesiae, ob quam Beneficia sunt instituta. Limitant autem hanc doctrinam DD. cum excessus sit tenuis, quia tunc damnum esset nullum aut leve in Beneficio simplici. 2. Cum Beneficia sunt parvi momenti. 3. Si ex lege foundationis debeat eligi aliquis de familia, Collegio, vel oppido. IV. Si praevideatur dignior brevi dimissurus Beneficium. Nota tamen validam esse electionem minus digni ad Beneficia; et quidem de Beneficio simplici nemo dubitat; de aliis autem licet repugnant aliqui, communis tamen sententia censet, electionem fore validam, donec a legitimo Judice irritetur. Nota 2. licitam fore electionem in persona alioqui minus digna, si ita postulet charitas, vel alia justa causa, ut si pauperis inopia subveniatur per Beneficium simplex, vel digniores reserventur ab Beneficia curata.

9. *Quaest. 5.* An promoventes minus dignum ad Beneficia, obligentur ad compensationem? R. Quamvis ille qui indigno sciens confert beneficium, teneatur Ecclesiae compensare illatum damnum, non ita

certa est haec obligatio in eo, qui eligit dignum, posthabito digniori. In simplici saltem Beneficio videtur nullam esse obligationem restituendi, quam ad illud nullum jus strictum habeant neque digniores, adeoque non sit illius injustitia strictae talis; et aliunde Ecclesia non videtur voluisse Electores obligare ad magis dignum promovendum cum onere restitutionis. Idem aliqui affirmant de iis, qui Beneficia conferunt per concursum; eligentes enim minus dignum solum peccant contra justitiam distributivam, quae non obligat ad restitutionem. Hanc sententiam non ausim dicere improbabilem, cum re vera non constet inter electores, et oppositores intercedere pactum, obligans stricte ex nomine justitiae commutativae. Adhaereo tamen communi sententiae; quam verissimam vocat Vazquez, docenti, Electores in concursu eligentes dignum, posthabito digniori, non solum graviter peccare, sed teneri ad restituendum ei, cui damnum intulere. Nam ex quo dignior ad concursum admittitur, acquirit jus ad rem; cum in communi aestimatione tacita pactio intercedat in edicto, ut dignior praeferratur. Quod locum habet in omni praemio, quod promittitur vocatis per concursum ad luctam, ad cursum, cet. Atque eo magis in concursu ad Beneficia curata, in quo a Trid. datur appellatio digniori, si praetermittatur.

10. Hinc Episcopus, ceterique Electores debent Ecclesiae resarcire damnum, quod intulere, posthabendo digniorem, et huic incommodum ex amisso beneficio illi exortum. Nec desunt qui velint cum Navarro, ipsum concurrentem, si se minus dignum existimet peccare concurrendo, et debere Beneficium, si obtineat, resignare. Sed communis, et probabilior sententia eum excusat tum a peccato, tum ab onere restituendi. 1. Quia mens Ecclesiae videtur, ut omnes digni concurrant, ne forte digniores modestia, et re-

ligione ducti recedant cum gravi Ecclesiae detrimento. 2. Quia ad Electores quidem pertinet, minime ad eligendos, de uniuscujusque meritis judicium ferre. 3. Quia oportet, ut etiam minus digni concurrant, sin minus ad contendendum de praemio, saltem honoris gratia; ut ad alios concursus gradum sibi faciant. Nec in praxi quisquam potest certus esse, si eligatur, Episcopum, vel Electores caruisse aliqua justa ratione, sed ipsi occulta, ut eum ceteris praeferrant, adeoque potest ille eorum judicio acquiescere. Denique ad concurrendum, *non requiritur, ut reputet se aliis meliorem*, ut de assumptione ad Episcopatum ait D. Th. 2. 2. q. 185. a. 3. *Sed sufficit, quod mihi in se inveniat, per quod illicitum ei redatur assumere praelationis officium.*

11. Circa Examinatores praescribit Trid. Sess. 24. de Ref. c. 18. ut praestet juramentum de fidelitate in eorum officio; alioquin concursus est nullus, ut declaravit S. Cong. Conc. die 2 Dec. 1628. 2. *ut peracto examine renuncientur quocumque ab his idonei iudicati fuerint aetate, moribus, doctrina, cet. Ex hisque Episcopus eligat, quem ceteri magis idoneum iudicaverint.* Ex quibus Concilii verbis colligunt De Lugo, et alii, examinatores non teneri ad denunciandum Episcopo digniores. Idque confirmant declaratione quadam S. Congregationis dicente, *non pertinere ad Examinatores, sed solum ad Episcopum iudicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus.* Contraria tamen sententia, quam tenent Navarrus, Azor, Salmant. aliique, videtur mihi probabilior, et magis consentanea menti Concilii; quamvis enim solius sit Episcopi ultimum ferre iudicium de idoneitate eligendi, tamen ut possit cum majori aequitate iudicare, oportet praecedere suffragium Examinatorum; nec alia fuit mens S. Congregationis.

CAPUT II.

Quae dotes requirantur in eo, cui confertur Beneficium.

12. *Quaest. 1.* Quanam conditiones requiruntur, ut quis sit capax Beneficii Ecclesiastici? R. Sequentes: 1. Natales legitimi; a qua solum dispensare potest Papa ad Ordines majores, et Episcopus ad minores, et Beneficium simplex, cui Ordo major non est annexus ex c. 1. *de fl. Presbyt.* et c. 10. *de elect.* 2. Immunitas ab irregularitate, et excommunicatione, ita ut nulla sit electio, praesentatio, resignatio, ne dum collatio beneficii, facta excommunicato, suspensio, vel irregulari, etiam occulto ex c. 7. *de Cler. excommun.* c. 8. *de aetat.* et aliis. 3. Clericatus, seu tonsura, sine qua nulla est beneficii collatio ex c. 6. *de trans.* et c. 2. *de inst.* adeoque voluntas clericandi, et sacrum ordinem suscipiendi intra tempus a jure requisitum. Imo Beneficium curatum accipiens, vel parochiale debet habere voluntatem suscipiendi intra annum Sacerdotium, ita ut eam non habens non solum peccet mortaliter, sed ipso jure sit privatus, et ad fructuum restitutionem teneatur ex c. *commissa de elect. in 6.* Si tamen mutata voluntate, inter annum Sacerdos fiat, fructus retinere potest. Imo Episcopus dispensare potest, ut, Vicario suffecto, possit vacare studiis per septenium.

13. Quarta conditio est *aetas legitima*, sine qua collatio nulla est ex c. 7. *de elect.* Porro ad Episcopatum requiruntur 30. anni completi. Ad Abbatias, dignitates, et Parochialia Beneficia 25. anni inchoati requiruntur a Trid. *Sess. 24. c. 13.* a quo solum exigitur annus 22. completus ad dignitates non habentes curam animarum. Beneficia simplicia, ut sunt

Capellaniae, solum ex jure postulant annos 14. inchoatos; et totidem ex consuetudine Canonatus, quamquam Ecclesiae Cathedrali Canonatus ex novo jure requirat annum 21., eo quod annexum habeat Subdiaconatum.

14. Quinta conditio est *probitas* morum, ex c. 7. *de Elect.* et Trid. *Sess. 33. c. 1.*; sed collatio facta viro non probato valida est, nisi delicta secum ferant censuram, vel irregularitatem. Idem dico de *scientia*, quae ad obeunda propria munera est necessaria, et constat ex eodem Trid. Requiritur praeterea corporis aptitudo; unde coecus, et mutus sunt incapaces beneficii, si praecedant hi defectus, non ita si superveniant adepto beneficio. Denique ut licite quis beneficium obtineat, indiget Divina vocatione ex *cp. ad Haeb. 5.* alioquin se exponeret periculo aeternae damnationis.

15. *Quaest. 2.* Quomodo peccet is qui recipit Beneficium cum animo uxorem deinde ducendi, dimisso Beneficio? R. Certum est graviter peccare, si Beneficium habet annexum Ordinem sacrum. Si vero simplex sit Beneficium, multi volunt grave committi peccatum, cum pervertatur institutionis ordo in re quidem gravi; sed probabilius alii censent, solum esse veniale, cum nullibi constet gravem esse hujusmodi inordinationem: nullum autem praeceptum est homini imponendum, nisi evidens ratio id suadeat; quod est principium SS. Antonini, et Thomae *quodlib. 9. art. 13.* Peccat autem graviter in probabiliori sententia, qui beneficium curatum accipit cum animo dubio, vel conditionato suscipiendi Sacerdotium intra annum, adeoque tenetur ad restitutionem fructuum. Nam ex c. *Commissa de Elect. in 6.* requiritur absolute, ut habeat animum Sacerdotium suscipiendi, et ut intentio non sit fraudulenta, quae verba videntur excludere intentionem dubiam, et conditio-

nam. Alii tamen cum Navarro, et Lessio opinantur, peccare quidem mortaliter, si non habeat animum se initiandi Sacerdotio intra annum: sed non ita peccare, si habeat animum conditionatum.

16. *Quaest. 3.* An idem habere simul possit plura beneficia? R. Neg. nisi aliud postulet Ecclesiae necessitas vel utilitas, modo unum sufficiat ad congruam illius sustentationem. Ita DD. omnes, inter quos solum controvertitur, an pluralitas beneficiorum prohibita sit solo jure Ecclesiastico, an etiam jure naturali, et Divino. De jure enim Canonico constat 1. ex Conc. Lat. III. c. 13. et 14. ubi dicitur, pluralitatem beneficiorum *certum continere periculum animarum*. 2. ex Lat. IV. c. 29. Nicaeno II. c. 15. et Trid. Sess. 24. c. 15; decernente, et mandante, *ut unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui conferatur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri.*

17. Hinc si beneficia, etiam tenuia, requirant residentiam, non potest idem duo beneficia hujusmodi retinere, nisi Pontifex dispenset in evidenti necessitate, vel utilitate Ecclesiae, prout Greg. M. fertur praefecisse Martinum, Paulinum, et alios duobus Episcopatibus. Atque eadem de causa ait Anacletus, conferri aliquando filiis Principum, etiam ante praescriptam aetatem. Erit etiam justa ratio dispensandi evidens meritorum excellentia, ut si quis maxime praestaret doctrina, eruditione, et consilio. De cetero sine justa causa plura Beneficia possidens etiam simplicia, etiam dispensante Pontifice, non est tutus in conscientia, ait Belarminus cum multis aliis. Pontifex enim non est dominus, sed oeconomus; et dispensator Beneficiorum, et sine causa dispensans minueret Divinum cultum, privaret Ecclesiam dignis Mi-

nistris, perverteret Ordinem Ecclesiasticum. Hinc adeptus unum Beneficium, sufficiens ad congruam sustentationem, si secundum obtineat sine justa causa, et debita dispensatione, ipso jure vacat primum, et utroque privatur, si conetur utrumque retinere. Haec quidem certa sunt quoad beneficia, quae vocantur *incompatibilia*, ut Episcopatus, Curata, et alia, quibus annexa est aliqua jurisdictio. Idemque est dicendum de iis, quae carent jurisdictione, sed residentiam requirunt, ut Canonatus; licet multi de istis negent, jure suo vacare, nisi sententia Judicis accedat.

18. *Quaest. 4.* Quinam obligentur ad residentiam, et quomodo? R. 1. Nomine *residentiae* intelligitur commoratio in loco, ubi est beneficium, ut officia Ecclesiastica *personaliter* exerceantur. Unde residentiae proprie dici nequeunt, qui cum in loco Beneficii degant, propria tamen munera non obeunt. R. 2. Olim ex jure communi omnia Beneficia simplicia residentiam exigebant, ut patet ex *c. Clericus* dist. 91. *et ex tit. de Cler. non resid.* Hodie tamen ex generali Ecclesiae consuetudine residentiam non requirunt, cum sufficiat per Vicarium officia praestare, nisi Fundatores aliud expresserint. Tantum ad hanc residentiam obligantur omnes Pastores, curam animarum habentes, et omnes Canonici, sive Praebendati Cathedralium, vel Collegiatarum.

19. *Quaest. 5.* An curam animarum habentes residere teneantur non modo ex jure Ecclesiastico, sed etiam Divino? Affirmat communis, et vera sententia contra Catharinum, et paucos alios. Et probatur ex Trid. Sess. 23. c. 1. cujus verba aperte indicant pastoralem residentiam jure Divino esse praecipiam, ut declaravit postea Bened. XIV. in sua Bulla: *Ubi primum*, edita 3. Dec. 1740. In quo nec ipse Pontifex dispensare potest, sed tantum declarare jus Divinum

in aliquo eventu non obligare, justis intercedentibus causis. Ita notat Tournelyus cum Lugo.

20. Episcopis tamen concedit Tridentinum, ut per duos, vel per tres menses a suis Ecclesiis abesse possint, modo *id aequa ex causa fiat. et absque ullo gregis detrimento*. Parochis quoque a Trid. injungitur sub poena gravis culpae, et amissionis fructuum, ut a suis Ecclesiis nequeant discedere ultra bimestre, nisi ex gravi causa, et cum facultate Episcopi in scriptis obtenta, et Vicario idoneo Parochiae substituto.

21. *Quaest. 6.* Quibusnam de causis Episcopi, et Parochi a residentia excusentur? R. Quatuor a Trid. assignantur Sess. 23. c. 1. nempe *christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, et evidens Ecclesiae, aut Reipublicae utilitas*. Quas tamen causas quoad Episcopos attinet, approbandas praescribit, et quidem in scriptis vel a R. Pontifice, vel a Metropolitano, vel eo absente, a suffraganeo Episcopo antiquiore, qui Metropolitanus absentiam probare debet. Quoad Parochos vero, ab ipsorum Episcopis, ut nuper diximus.

22. *Quaest. 7.* Quando et quomodo Episcopi, et Parochi non residentes teneantur restituere fructus? R. Ex Trid. *Episcopos ultra tres menses, et sine justa causa absentes* a sua Ecclesia, teneri pro rata absentia fructus restituere. Eadem omnino quoad Parochos Sacrosancta Synodus declaravit. Atque ad id obligantur etiam Episcopi, qui ex justa causa, sed *sine licentia expressa R. Pontificis* absunt ultra trimestre, ut constat ex bulla Bened. XIV. Et licet aliqui excusent eos, qui sine causa legitima absunt, sed bona tamen fide, et cum opinione causae excusanti a residentia; communis tamen DD. sententia eos censent poenas incurrere, etiam sine culpa, cum Pastores jure naturali teneantur residere ex tacita quadam pactione

inter ipsos, et Ecclesiam ex qua dantur eis fructus sub onere, et conditione residendi. Imo et Pastores illi tenentur restituere, qui resident, quidem, sed inutiliter, eo quod per se ipsos non exerceant praecipua ministeria. Constat ex Trid. Conc. quod postquam declaravit ipsos obligari ad personalem residentiam, addidit: *ubi injuncto sibi officio defungi teneantur*. Sine quo non esse veram, propriamque residentiam, declaratur in laudata bulla Bened. XIV.

23. *Quaest. 8.* Quos fructus, et quibus teneantur restituere Pastores non residentes? R. Navarrus cum aliis contendit, faciendam esse integram restitutionem fructuum, tempori absentiae respondentium, cum Tridentinum eos indefinite privet fructibus. Alii tamen benignius mentem Concilii interpretantur de ea solum parte, quae respondet residentiae; ratio enim, et aequitas postulant, ut si quis duplici onere gravetur, non privetur integra mercede, cum unum adimpleat. Quoad 2. quaestionis partem attinet, notandum est discrimen inter restitutionem faciendam a Beneficiario ob omissionem horarum, et ob omissionem residentiae. Nam illa potest fieri quibuscumque pauperibus, atque etiam impendi potest in fabricam domus Beneficii, aut in agros ejus, cum haec omnia veniant nomine *fabricae Beneficii* ex bulla S. Pii V. Restitutio autem fructuum residentiae expendi debet vel in *fabricam Ecclesiae, vel in pauperes illius loci* ex Trid.

24. *Quaest. 9.* Quid notandum est circa residentiam Canonicorum? R. Ex Trid. Sess. 24. c. 12. de Reform. Canonici Ecclesiae Cathedralis, aut Collegatae, si ultra tres menses absunt, primo anno privantur *dimidia parte fructuum, quos etiam ratione prebendae, et residentiae fecerunt suos*. Si iterum residere negligant, *privandi sunt omnibus fructibus*, quos eodem anno lucrati fuerint. *Crescente contumacia, con-*

tra eos juxta Sacrorum Canonum Constitutiones procedatur. Insuper ex diplomate Benedicti XIV. Canonici choro non intereentes, sive non canentes, non solum distributiones amittunt, sed etiam fructus omnes Praebendarum non faciunt suos; quod potiori jure dicendum de non residentibus. Causae autem Canonicos excusantes ab assistentia chori tres sunt, ut declaravit Bonifacius VIII. in c. unico de Cler. non resid. in 6. nempe infirmitas, rationabilis corporis necessitas, et evidens Ecclesiae utilitas. Quantum ad distributiones lucrandas tempore absentiae, standum est uniuscujusque Ecclesiae statutis, et consuetudini.

CAPUT. III.

Quot modis Beneficia amittantur?

25. Quatuor modis amitti Beneficia possunt. 1. Per mortem Beneficiati: 2. ex dispositione juris, idque vel propter alterius Beneficii impossibilis consecutionem, vel per professionem Religiosam, vel per crimen, cui privatio Beneficii est anexa, puta, haeresim, schisma, sodomiam iteratam: 3. per judicis sententiam: 4. per liberam resignationem.

Quaest. 1. Quid, et quotuplex est resignatio? R. Est spontanea dimissio proprii beneficii, facta, et approbata coram legitimo superiore. Estque duplex: alia tacita, ut cum quis religionem solemniter profitetur: altera expressa coram Superiore cum acceptante; quae si fiat absque ulla conditione apposita, vel pactione, dicitur simplex; et conditionata, si fiat in favorem alterius, vel reservata sibi pensione. Ut autem resignatio simplex sit valida, requiritur, 1. Ut sit spontanea, alioquin si vi, dolo, aut metu injusto fiat, erit nulla, vel certe annullanda: 2. ut fiat in manibus ejus qui potest admittere, et rē ipsa ab eo ad-

mittatur: 3. ut fiat cum consensu Patroni, vel Electorum, si patronatus fuerit, vel electivus: 4. ut resignans dies 20. superstes sit a resignatione; alias enim si aegrotans resignavit, beneficium vacare dicetur. Denique ut sit licita, fieri debet ex justa causa, puta ob bonum Ecclesiae, vel spiritualem resignantis utilitatem.

26. Atque eadem conditiones requiruntur ut valida sit resignatio conditionata. Et praeterea opus est, ut conferatur illi, in cujus favorem resignatur cum consueta clausula: *non aliter, nec alias*: 2. ut is, cui confertur, admittat; alias resignans non amittit beneficium: 3. ut fiat in manu R. Pontificis, addita deprecatione, ut personae certae conferatur, ne designatio personae successurae speciem quandam habeat haereditariae successionis: 4. ut si fiat in Curia Romana, publicetur in loco beneficii intra sex menses ab oblata supplicatione numerandos; sin autem extra Curiam, intra mensem. Nam si intra id tempus resignans moriatur, antequam resignatarius ceperit possessionem, Beneficium vacare censebitur.

27. Nota, Bened. XIV. Constit. incipiente *In sublimi* damnasse, et annullasse resignationes Beneficiorum cum reservatione pensionis, et pacto eam cassandi per anticipatas, vel anticipandas solutiones, adjecta poena privationis beneficii, inhabilitationis ad alia assequenda, et restitutionis pecuniae, pro cassatione pensionis perceptae. Insuper irritat cassationes, et extinctiones pensionum intra sex menses a capta possessione Beneficii, ac etiam cessiones commodi exigendi pensiones intra sex menses a capta possessione. De cetero licita est resignatio Beneficii cum reservatione pensionis cum justa causa, et consentiente Pontifice. Sola autem resignatio non est sufficiens causa pensionis exigendae, cum jus percipiendi fructus fundetur in officio, adeoque totum esse debeat ejus qui possidet Beneficium.

28. *Quaest. 2.* Quo modo liceat permutatio Beneficiorum? R. Permutatio fit, cum Beneficiati resignant Beneficia sua coram Episcopo cum conditione, ut ille alteri alterius Beneficium conferat. Si Beneficia sint reservata Pontifici, permutatio ab illo fieri, vel approbari debet. Ad hanc autem eadem requiruntur conditiones, quae ad resignationem. Non licet inaequalitatem Beneficiorum compensare per aliquid temporale, esset enim simonia juris Divini; potest tamen Pontifex separare fructus a titulo beneficii, atque ita beneficio pinguiori imponere pensionem, ut alter indemnus servetur. Non licet permutare Beneficium hac lege, ut alter totam Bullarum expensam solvat; esset enim Beneficio imponere onus temporale, quod simoniam redolet: idem dicendum est de resignatione.

29. *Quaest. 3.* Quid est pensio, et quotplex? R. Pensio est jus percipiendi fructus ex beneficio alieno. Triplex est: alia temporalis, seu laica; alia spiritalis, sive Ecclesiastica; alia mixta, seu media inter spiritualem, et temporalem. Pensio temporalis est ea, quae laicis datur ob aliquod obsequium temporale, Ecclesiae praestitum, nec requirit Clericatum. Spiritalis est, quae soli datur Ecclesiastico ob ministerium spirituale, puta concionatori, Vicario Parochi, cet. Mixta soli datur Clerico, non tamen ob ministerium aliquod spirituale, sed ad honestam ejus sustentationem. Ut pensio Clericalis valide, et licite haberi possit, quatuor requiruntur. 1. Ut sit dispensatio Papae, et hoc quidem ex consuetudine: 2. ut sit justa causa; sine illa enim nemo securus est in foro interno: 3. ut sit Clericus, qui si ducat uxorem, perdit pensionem, nec illam retinere potest: 4. ut non excedat tertiam partem beneficii; quamvis ex justa causa possit Pontifex ultra tertiam concedere.

30. Quanam sunt obligationes fruentis pensio-

nes ex Ecclesiastico Beneficio? R. Ubi recepta est constitutio S. Pii V. tenetur, si Clericus sit, recitare officium B. M. V. nisi aliunde ad horas Canonicas teneatur, aut sit Eques Ordinis Militaris, qui satisfacit recitando preces ab Ordine praescriptas. Pro pensione mere laicali nulla est obligatio. Tenetur etiam gerere tonsuram, et habitum Clericalem ex decreto Sixti V.

An Pensionarius possit de redditibus pensionis pro libito disponere? Affirmant Azor, Vazquez, et Cobarruvias, quia pensio, ut dicunt, est portio extracta ex fructibus Beneficii. Et pro hac sententia allegant decisionem Rotae Romanae. Negant vero Molina, Navarrus, et alii, quia pensio iisdem regulis, ac ceteri fructus Beneficiorum mensuratur. Verum Salmant. affirmant de pensione laicali, negant de Ecclesiastica. Nota demique, pensionem extingui morte pensionarii, sicut ususfructus morte usufructuarii.

CAPUT IV.

De Horis Canonicis.

31. *Quaest. 1.* Quinam obligentur ad horas Canonicas? R. 1. Clerici majorum Ordinum, etiam suspensi, excommunicati, degradati, imo et is, qui Papa dispensante ducit uxorem; nisi ab hoc onere quoque dispensetur. Haec autem obligatio incipit a tempore ipso, quo Subdiaconatus suscipitur, scilicet ad horas respondententes horae, qua ordinatur. Nec vero satisfacit praecepto, qui recitaverit partem illam ante Ordinationem; tum quia debito nequit satisfieri, antequam contractus; tum quia Ecclesia officium exigit a Subdiacono. Ita probabilior sententia; quamquam nonnulli sentiant valde probabiliter, posse satisfieri per anticipatam solutionem.